Kuntaliitto
Kommunförbundet

Muistio

24.9.2014

Dnro
1614/03/2015

Eduskunta
Tarkastusvaliokunta
Mannerheimintie 30
00100 HELSINKI

Tarkastusvaliokunnan viesti 17.9.2015

Muistio mietinnön TrVM 1/2013 vp ja Eduskunnan kirjelmän 5/2013 vp toteutuksesta, kehittämistoimista ja vaikuttavuudesta

Tarkastusvaliokunta on pyytänyt Suomen Kuntaliitto ry:ltä näkemyksiä seuraavasta asiasta:

- *Eduskunta antoi tarkastusvaliokunnan mietinnön (TrVM 1/2013 vp) perusteella rakennusten kosteus- ja homeongelmista toukokuussa 2013 14-kohtaisen kannanoton (Eduskunnan kirjelmä 5/2013 vp). Hallituksen vuosikertomuksesta 2013 antamassaan mietinnössä (TrVM 7/2014 vp) valiokunta on todennut, että kannanoton toteuttamisessa on tehostamistarvetta. Hallitus on vastannut eduskunnalle vuodelta 2014 annetun vuosikertomuksen liitteessä 3 (sivut 71-90).*

- *Tarkastusvaliokunta haluaa kuulla tiivistetyn näkemyksenne niistä keskeisistä kehittämistoimista, joilla kutakin kannanoton kohtaa toteutetaan edustamanne organisaation toimesta, arvionne kehittämistoimien vaikuttavuudesta ja siitä, onko kannanoton kohta edelleen tarpeellinen tai ajankohtainen.*

Kuntaliitto toteaa aluksi, että Eduskunnan kirjelmä on koettu sekä liitossa että kunnissa erittäin hyväksi ja oikeasuuntaiseksi linjaukseksi niistä toimista, joita kosteus- ja homeongelmien haltuun ottamiseksi on tarpeen tehdä.

Kuntaliitto on omalta osaltaan pyrkinyt vaikuttamaan ja edistämään näiden linjausten toteuttamista yhteistyössä keskeisten ministeriöiden, kuntien sekä asiantuntijaorganisaatioiden kuten esim. THL ja Työterveyslaitos kanssa.

Kuntaliiton rooli on painottunut edunvalvonnan ohella erityisesti tutkimus- ja kehitystoimintaan sekä viestintään ja koulutukseen. Seuraavassa on lueteltu keskeisempiä konkreettisia hankkeita, jotka vastaavat Eduskunnan kirjelmässä esitettyihin tarpeisiin.

Rakennusvalvonnan kehittäminen osana koko kuntarakennetta ja seudun kuntayhteisyötä

Kuntaliitto on laatinut selvityksen rakennusvalvonnan alueellistamisesta. Selvityksen johtopäätöksistä ilmenee, että mahdollisella uudistuksella olisi niin hyötyjä kuin haittojakin kuntien näkökulmasta. Kuntaliitto pyrkii osaltaan edistämään ja tukemaan kuntien omista lähtökohdista ja tarpeista tapahtuvaa vapaaehtoista rakennusvalvontatoimintojen kehittämistä ja yhdistämistä mm. kattavampien resurssien saavuttamiseksi.

Selvityksellä on edistetty Eduskunnan kirjelmän (5/2013 vp) kohtia 1, 3 ja 4.

Viranomaisyhteistyön kehittäminen

Kuntaliitossa on käynnistynyt valtioneuvoston TEAS-rahoituksella hanke ***kuntien viranomaistoiminnan kokonaisuudelle edullisesta*** **organisoitumisesta (VIRVA-hanke).** Hankkeen tavoitteena on koota viranomaistoiminnot järkevästi yhteen tehostaen samalla yhteistyötä ja myös terveellisen ja turvallisen rakentamisen osalta. Laajalla ja moniammatillisella yhteistyöllä saadaan paremmin turvattua myös viranomaisten rakennusterveysosaaminen. (Hankkeeseen osallistuvat Kuntaliitto, YM, STM, TEM, MMM).

Tällä hankkeella ja toimilla on edistetty ja edistetään Eduskunnan kirjelmän (5/2013 vp) kohtia 1, 3, 4, 8 ja 7.

www.kunnat.net
www.kommunerna.net

Suomen Kuntaliitto
Toinen linja 14,00530 Helsinki
PL 200, 00101 Helsinki
Puh. 09 7711,faksi 09 771 2291
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

Finlands Kommunförbund
Andra linjen 14,00530 Helsingfors
PB 200, 00101 Helsingfors
Tfn 09 7711, fax 09 771 2291
fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi

Tutkimus ja kehittäminen

Suomen Kuntaliitto on käynnistänyt ja organisoinut omaa tutkimustoimintaa sekä osallistunut muiden asiantuntijaryhmien tutkimustoimintaan. Seuraavassa on esitelty muutama keskeisimpiä tutkimusprojekteja.

Rakennusten ylläpidon ja korjausten terveys- ja talousvaikutukset kuntien omistamassa rakennuskannassa (RATEKU) hankkeessa tutkittiin sisäilmaongelmien aiheuttamien sairastumisien yhteyksiä erilaisiin kustannustekijöihin laajassa mittakaavassa. Hankkeen tarkoituksena on osoittaa sisäilmaongelmien aiheuttamien sairastumisien kustannuksia sekä niiden kansantaloudellinen merkitys. (Suomen Kuntaliiton toteuttama tutkimusprojekti, joka on saanut YM:n, STM:n rahoitusta.)

Selvityksellä on edistetty Eduskunnan kirjelmän (5/2013 vp) kohtia 8, 10, 11 ja 13.

Avaimet terveelliseen ja turvalliseen rakennukseen (AVATER) hankkeessa Kuntaliitto osallistuu yhteistyössä Tampereen teknillisen yliopiston ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen laajaan hankkeen, jonka tavoitteena on tuottaa ja koota tietoa olemassa oleviin tietoaukkoihin koskien mm. rakennusten korjaamisen toimintamalleja, rakennusten terveyshaittoja aiheuttavia tekijöitä, terveyshaittojen torjuntatoimenpiteitä, rakennusten terveellisyyteen ja turvallisuuteen liittyvien toimijoiden johtamista sekä rakennusalalla työskentelevien koulutustarpeita. (Hankkeella on Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan rahoitus.)

Selvityksellä on edistetty Eduskunnan kirjelmän (5/2013 vp) kohtia 5, 7, 8, 11 ja 13

Sisäilmasto ja energiatehokkuus (SE 5 -projekti) on Suomen Kuntaliiton koordinoima tutkimusprojekti, joka toteutettiin vuosien 2014 ja 2015 aikana. Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää ja löytää hyvän sisäilmaston laadun ylläpitämisen ja energiatehokkuuden parantamisen yhteensovittamisessa ilmenneitä epäkohtia ja kehittämistarpeita. Työ toteutettiin ns. verkostohankkeena, jossa olivat edustettuina sosiaali- ja terveysministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö sekä ympäristöministeriö ja 11 kaupunkia.

Selvityksellä on edistetty Eduskunnan kirjelmän (5/2013 vp) kohtia 7, 8, 9, 10 ja 13

Koulutus ja oppaat

Koulutus- ja tiedonvälitys ovat Kuntaliiton keskeisimpiä tehtäviä. Suomen Kuntaliitto sekä Kuntaliitto-konserniin kuuluva FCG (Finnish Consulting Group Oy) on järjestänyt ja osallistunut useisiin koulutustilaisuuksiin, joiden tarkoituksena on edistää rakennusten kosteus- ja homeongelmien korjaamista ja ennaltaehkäisyä.

Koulutusta ja tiedonvälitystä on tuettu erilaisilla julkaisuilla. Kuntaliitto on laatinut yhteistyössä STM:n, Kosteus- ja hometalkoiden, THL:n ja Työterveyslaitoksen kanssa julkaisun: ***Päättäjän homeopas, Kohti terveitä taloja ja kannattavaa kiinteistönpitoa.*** Julkaisun tarkoituksena on nimensä mukaisesti edesauttaa päättäjien tietämystä sisäilmaongelmista sekä päättäjien roolista niiden korjaamisessa ja ennaltaehkäisyssä.

Koulutuksella ja julkaisutoiminnalla on edistetty Eduskunnan kirjelmän (5/2013 vp) kohtia 7, 9, 10 ja 13.

Kuntaliitto on laatinut tiiviissä yhteistyössä STM:n, OPH:n THL:n kanssa julkaisun: ***Terveellinen, turvallinen ja hyvinvoiva oppilaitos - Opas ympäristön ja yhteisön monialaiseen tarkastamiseen***. Oppaan tarkoituksena on edesauttaa oppilaitosympäristön ja -yhteisön terveellisyyttä ja turvallisuutta luomalla edellytykset monialaiselle tarkastukselle. Monialainen yhteistyön lähtökohtana ovat toimivat rakenteet ja yhteinen sopiminen toimintatavoista sekä vastuista. Terveydenhuoltolaki, valtioneuvoston asetus sekä oppilas- ja opiskelijahuoltolaki velvoittavat tarkastuksiin ja yhteistyöhön sekä tuovat rakenteet monialaiseen työskentelyyn. Tarkastuksen yhteistyö suunnitellaan siten, että eri toimijatahojen lainsäädännölliset velvoitteet voidaan toteuttaa osittain tai kokonaan yhteisesti tehdyssä tarkastuksessa. Näin kaikki tahot hyötyvät tarkastuksen yhteisestä toteutuksesta.

Koulutuksella ja julkaisutoiminnalla on edistetty Eduskunnan kirjelmän (5/2013 vp) kohtia 1, 4, 7, 8, 11, 13 ja 14.

Jatkotoimenpiteet

Suomen Kuntaliitto pitää erittäin hyvänä, että Tarkastusvaliokunta on ottanut valvonta-aiheekseen rakennusten kosteus - ja homeongelmat ja toivoo, että kyseiset ongelmat huomioitaisiin jatkossakin vastaavalla korkealla kansallisella päätöksenteon tasolla.

Suomen Kuntaliitto on huolissaan valtion ja kuntien tiukasta taloudellisesta tilanteesta sekä tilanteen mahdollisista vaikutuksista kosteus- ja homeongelmien tutkimus- ja kehittämistarpeeseen sekä tarvittavien korjausten toteuttamiseen ja korjausvelan hallintaan.

Kuntaliiton tutkimustyö vahvistaa käsitystä siitä, että epäedullisen sisäilman aiheuttamien haittojen ja sairastumisien vähentäminen ja ennaltaehkäisy on kokonaistaloudellisesti erittäin kannattavaa investoimista.

Suomen Kuntaliitto pitää erittäin tärkeänä, että jatkossa olisi mahdollista huomioida paremmin mahdollisten valtionavustusten sekä tukirahoitusmekanismien tarpeen mukainen taso sekä jatkuvuus siten, että se paremmin tukisi pitkäjänteistä kehitystä ja mekanismien ennustettavuutta luoden pohjaa pysyvyyttä hyville toimintatavoille.

Kuntaliiton kokemuksen mukaan erilaiset valtionavustukset ja -tukimekanismit ovat olleet monen hyvän tutkimus- ja kehityshankeen ehdoton edellytys ja rakennusten kosteus- ja homevauriokorjauksiin osoitetut suorat avustukset vauhdittaneet monen korjaushankeen käynnistymistä ja parantaneet hankkeiden laatua.

Jussi Niemi

tilapalvelupäällikkö

Suomen Kuntaliitto ry